

Sygn. akt VIII U 345/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: **SSO Lilianna Michaldo**

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Tylek

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2015 roku w Krakowie

sprawy **M. M.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o wypłatę odsetek

na skutek odwołania **M. M.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 28 stycznia 2015 roku, Nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się M. M. prawo do odsetek za zwłokę w wypłacie renty uczniowskiej za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku

Sygn. akt VIII U 345/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 stycznia 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. odmówił wypłaty odsetek M. M. z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia przyznanego decyzją z dnia 22 grudnia 2014r. ZUS wskazał, że został zachowany termin obligujący organ rentowy do załatwienia sprawy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Powołał się przy tym na treść art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2013r. poz. 1440 z zm.).

W odwołaniu od powyższej decyzji E. M. działająca w imieniu syna M. M. domagała się jej zmiany poprzez przyznanie odsetek za należne świadczenie tj. zaległą rentę uczniowską za okres od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r. Wskazała, że jej syn M. M. od 1995r. pobierał rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. W grudniu 2011r. został uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy, pomimo braku poprawy jego stanu zdrowia. W konsekwencji powyższego od dnia 1 stycznia 2012r. odmówiono mu prawa do renty uczniowskiej. W wyniku kontroli orzeczeń komisji lekarskiej ZUS przez Naczelnego Lekarza Zakładu decyzją z dnia 22 grudnia 2014r. ponownie przyznano rentę M. M. z tytułu całkowitej niezdolności do pracy zarobkowej. Zdaniem wnioskodawczyni, przez 3 lata jej syn pozostawał bez prawa do renty z powodu błędu organu rentowego. Swoje roszczenie oparła o art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń społecznych Oddział w K., wniósł o oddalenie odwołania z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Stan faktyczny sprawy był w całości bezsporny:

Decyzją z dnia 1 września 1997r. przyznano M. M. (ur. (...)) rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy powstałej w czasie uczęszczania do szkoły ponadpodstawowej (renta uczniowska) od dnia 1 sierpnia 1997r. Rentę uczniowską pobierał do dnia 31 grudnia 2011r.

/Dowód: decyzja z dnia 01.09.1997r. k. 19 a.r., decyzja z dnia 26.01.2010r. k. 88 a.r./

W dniu 2 grudnia 2012r. M. M. złożył wniosek o dalsze prawo do renty uczniowskiej. Orzeczeniem lekarza orzecznika z dnia 28 grudnia 2011r. został uznany za osobę częściowo niezdolną do pracy zarobkowej do dnia 31 grudnia 2013r. Komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 18 stycznia 2012r. podtrzymała w.w. stanowisko lekarza orzecznika. Decyzją z dnia 24 stycznia 2012r. odmówiono M. M. prawa do renty uczniowskiej z powodu ustąpienia całkowitej niezdolności do pracy.

/Dowód: wniosek z dnia 02.12.2012r. k. 237 a.r., orzeczenie LO z dnia 28.12.2011r. k. 240 a.r., orzeczenie KL z dnia 18.01.2012r. k. 245 a.r./

W dniu 19 maja 2014r. E. M. działając imieniem syna wniosła do ZUS wniosek o prawo do renty uczniowskiej. Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 23 czerwca 2014r. M. M. został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej od czerwca 2012r. do 30 czerwca 2016r. Komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 1 sierpnia 2014r. podtrzymała w.w. stanowisko. Decyzją z dnia 18 sierpnia 2014r. ZUS odmówił M. M. prawa do renty uczniowskiej wskazując, że osoba która miała prawo do renty uczniowskiej przed dniem 1 września 1997r. zachowuje do niej prawo po dniu 31 grudnia 1998r. jeśli została uznana przez lekarza orzecznika ZUS za osobę całkowicie niezdolną do pracy zarobkowej. Orzeczeniem z dnia 18 stycznia 2012r. lekarz orzecznik ZUS stwierdził u wnioskodawcy częściową niezdolność do pracy.

/Dowód: wniosek z dnia 19.05.2014r. k. 249 ar., orzeczenie LO z 23.06.2014r. k. 252 ar., decyzja z dnia 18.08.2014r. k. 261 a.r./

W związku z kontrolą prawidłowości orzekania sprawa M. M. została przekazana do rozpoznania komisji lekarskiej ZUS w trybie nadzoru nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy. Naczelny Lekarz Zakładu pismem z dnia 23 października 2014r. przekazał sprawę odwołującego się do rozpatrzenia komisji lekarskiej ZUS z powodu zastrzeżeń co do zgodności z zasadami orzecznictwa lekarskiego orzeczeń komisji lekarskich z dnia 18 stycznia 2012r.

/Dowód: pismo lekarza inspektora nadzoru orzecznictwa lekarskiego z dnia 28.10.2014r. k. 265 a.r., decyzja z dnia 23.10.2014r. k. 256 a.r./

Orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 31 października 2014r. M. M. został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy od 1 stycznia 2012r. do dnia 31 października 2016r.

/Dowód: orzeczenie LO z dnia 31.10.2014r. k. 244 ar./

Naczelny Lekarz Zakładu pismem z dnia 25 listopada 2014r. przekazał sprawę odwołującego się do rozpatrzenia komisji lekarskiej ZUS z powodu zastrzeżeń co do zgodności z zasadami orzecznictwa lekarskiego orzeczenia komisji lekarskiej z dnia 31 października 2014r. Orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 3 grudnia 2014r. M. M. został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy od 1993r. do 31 października 2016r. Decyzją z dnia 22 grudnia 2014r. o ponownym ustaleniu renty, ZUS przyznał odwołującemu się prawo do renty uczniowskiej od 1 stycznia 2012r. tj. od miesiąca wstrzymania wypłaty świadczenia - do dnia 31 października 2016r. Należność za okres od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r. wyliczono na kwotę 29464,82 zł.

/Dowód: pismo z dnia 25.11.2014r. k. 264 a.r., orzeczenie LO z 03.12.2014r. k. 270 a.r., decyzja z dnia 22.12.2014r. k. 273 a.r./

W dniu 21 stycznia 2015r. E. M. działając imieniem syna wniosła o wypłatę odsetek za należne świadczenie od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r. Decyzją z dnia 28 stycznia 2015r. odmówiono wypłaty odsetek za zwłokę w wypłacie renty.

/Dowód: wniosek z dnia 21.01.2015r. k. 274 a.r./

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, których prawdziwość nie była przez strony kwestionowana.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. M. od zaskarżonej decyzji organu rentowego zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie spór ogranicza się do ustalenia czy odwołującemu należą się odsetki za okres od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r. z tytułu opóźnienia w wypłacie świadczenia rentowego (renty uczniowskiej).

Zgodnie z art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2013r. poz. 1440 z zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Powyższy przepis nakłada na ZUS obowiązek wypłaty odsetek, w przypadku gdy ZUS w obowiązującym go terminie nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił świadczenia. W dotychczasowym orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że zawarte w w.w. przepisie określenie „nie ustalił prawa do świadczenia” oznacza nie tylko niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, ale również wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania. Stanowisko takie uzasadnia się tym, że wydanie przez ZUS niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia, w sytuacji gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, oznacza, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ZUS ponosi odpowiedzialność, choćby nie można mu było zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (Tak: wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., II UK 191/08).

Odsetki od ZUS nie przysługują osobie ubiegającej się o świadczenia, jeżeli opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia jest następstwem okoliczności, za które ZUS nie ponosi odpowiedzialności. Użyte w art. 85 ust. 1 zdaniu drugim u.s.u.s. określenie „okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności” oznacza, że ZUS nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od ZUS (wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., II UK 191/08). Oznacza to, że obowiązek wypłacenia odsetek istnieje tylko wówczas, gdy ZUS nie dotrzymał terminu ustalenia prawa do świadczenia lub jego wypłaty na skutek okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność. Do takich okoliczności zalicza się dokonanie niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, która skutkowałą wydaniem decyzji odmawiającej prawa do prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 listopada 2013 r., III AUa 295/13), czy też wydanie niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia, w sytuacji gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 października 2013 r., III AUa 425/13).

W przedmiotowej sprawie nastąpił błąd w ustaleniach faktycznych co do przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Komisja lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 18 stycznia 2012r.

orzekła, iż odwołujący się nie jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej. Konsekwencją powyższego błędu była decyzja z dnia 24 stycznia 2012r. o odmowie prawa do renty uczniowskiej od dnia 1 stycznia 2012r. Również komisja lekarska ZUS w dniu 1 sierpnia 2014r. orzekła mylnie całkowitą niezdolność do pracy odwołującego się od czerwca 2012r. Dopiero orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 3 grudnia 2014r. stwierdzono u wnioskodawcy całkowitą niezdolność do pracy w ciągłości od 1993r. do 31 października 2016r. W tym miejscu zaznaczyć należy, że przyznanie prawa do renty uczniowskiej w ciągłości od 1 stycznia 2012r. nastąpiło na skutek ustaleń faktycznych ZUS.

Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi za to opóźnienie odpowiedzialności, konieczne jest wykazanie, iż w momencie wydawania orzeczeń przez komisje lekarskie ZUS w dniach 18 stycznia 2012r. i 1 sierpnia 2014r. organ nie dysponował materiałem umożliwiającym stwierdzenie całkowitej niezdolności do pracy u wnioskodawcy w ciągłości od 1993r. i przyznanie renty uczniowskiej na dalszy okres tj. od 1 stycznia 2012r.

W przedmiotowej sprawie przyznanie prawa do renty uczniowskiej na dalszy okres od 1 stycznia 2012r. na mocy decyzji z dnia 22 grudnia 2014r. było uzasadnione ustaleniami co do okoliczności, które były znane organowi rentowemu w chwili wydawania orzeczeń z dnia 18 stycznia 2012r. i z dnia 1 sierpnia 2014r. Komisje lekarskie ZUS w chwili wydawania błędnych orzeczeń dysponowały bowiem materiałem dowodowym pozwalającym na stwierdzenie u M. M. całkowitej niezdolności do pracy w ciągłości od 1993r. Tym samym ZUS w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków nie poczynił wszystkich możliwych ustaleń faktycznych i nie wyjaśnił wszystkich okoliczności koniecznych do wydania prawidłowej decyzji. W konsekwencji powyższego w sprawie zachodzą podstawy do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ZUS ponosi odpowiedzialność.

Tym samym, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu się M. M. prawo do odsetek za zwłokę w wypłacie renty uczniowskiej za okres od 1 stycznia 2012r. do 31 grudnia 2014r.

Z tych względów Sąd, na podstawie wyżej powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.